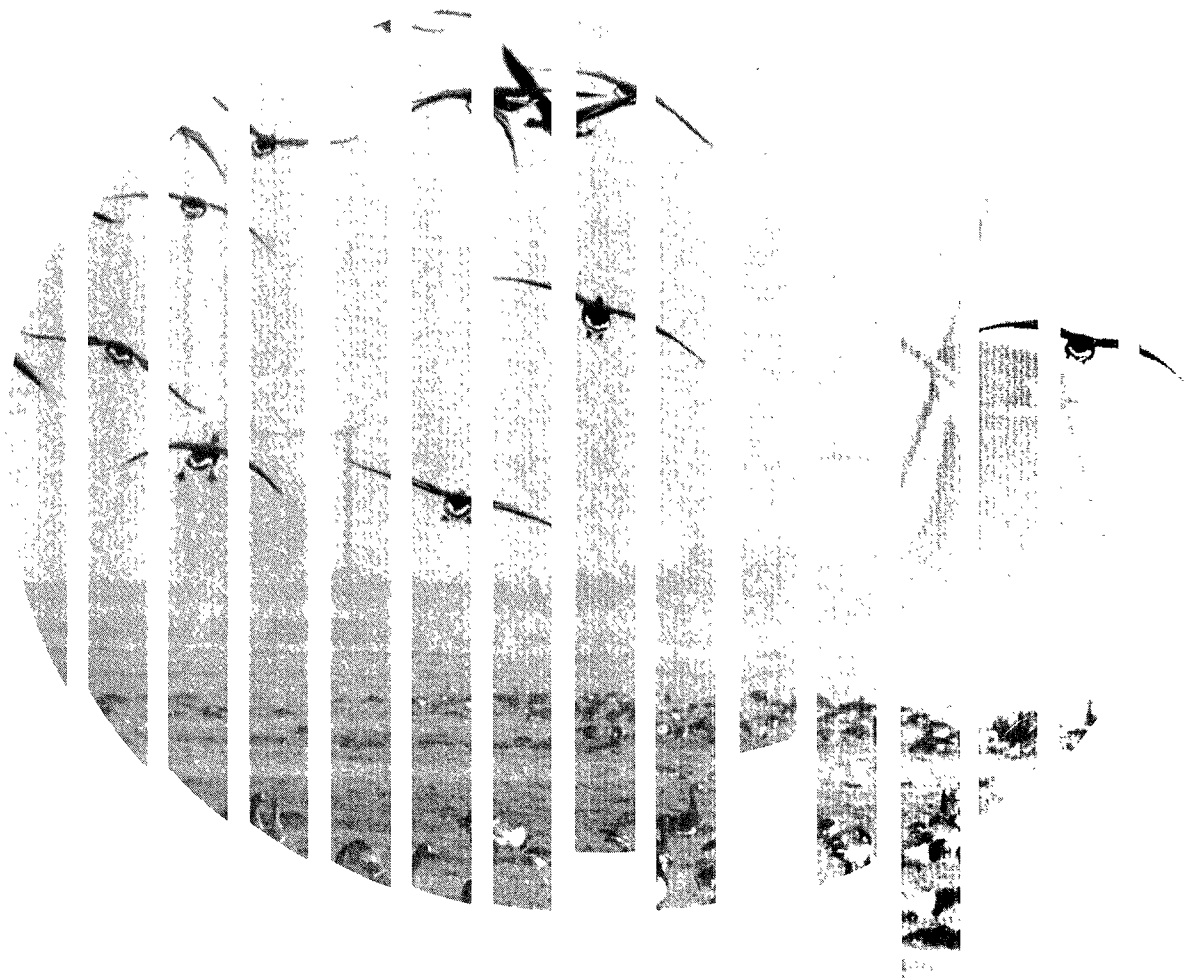

Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud

Ministerie van Landbouw en Visserij
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en
Milieubeheer

Vergaderjaar 1985–1986

16 820

Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud

Nr. 21

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW EN VISSERIJ EN VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEU- BEHEER

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 31 januari 1986

Hierbij bieden wij u de tekst aan van de planologische kernbeslissing van het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud (deel e), zoals deze naar aanleiding van de parlementaire behandeling op 3 december 1985 is vastgesteld.

Naar aanleiding van de beraadslagingen is de volgende wijziging in de tekst t.o.v. deel d aangebracht:

– In par. 5.2 betreffende de bossen is op blz. 10 in het tekstgedeelte «In grote eenheden natuurgebied zal voorts het accent op natuur gegeven worden aan een belangrijk deel van de overige bossen. Het gaat hierbij om ongeveer 13 000 ha», het laatste gedeelte «Het gaat hierbij om ongeveer 13 000 ha» geschrapt. De daarop volgende zin «Voor een deel van de bossen met het accent op natuur is ten behoeve van de ontwikkeling van natuurwaarden een zodanig beheer vereist, dat daar op den duur geen sprake meer zal zijn van houtproductie» is gewijzigd in: Voor de bossen met het accent op natuur zal de bosbouw gericht zijn op de ontwikkeling van natuurwaarden.

Voorts zijn enkele passages aangepast aan de actuele situatie. Dit betreft:

– Par. 5.3 Nationale Parken, 3e alinea, blz. 11, naar aanleiding van de instelling van het nationale park in oprichting De Groote Peel en het in procedure nemen van de voorbereiding van de instelling van de nationale parken in oprichting de Zilk-Noordwijk, de Hamert en de Meijnweg.

De tekst van deze alinea is daarom gewijzigd in: «De Hoge Veluwe, de Veluwe Zoom en de Kennemerduinen fungeren reeds als nationaal park. De nationale parken in oprichting Schiermonnikoog en de Groote Peel zijn inmiddels ingesteld. De procedure ter voorbereiding van de instelling van nationale parken in oprichting is thans gaande voor het Dwingelderveld, de Weerribben, de Biesbosch, de Haarler- en Holterberg, de Zilk-Noordwijk, de Hamert en de Meijnweg.

– De ontwerp-Wet bodembescherming, zoals deze thans bij de Eerste Kamer ligt geeft aanleiding tot wijziging van de op deze wet betrekking

hebbende passage bij de natuurgebieden (par. 5.1.), de Nationale Parken (par. 5.3), de aardwetenschappelijk waardevolle gebieden (par. 5.10) en de waardevolle agrarische cultuurlandschappen (par. 5.11). In de betrokken passages vervalt daartoe de zinsnede «artikel 36 van de ontwerp-Wet bodembescherming» en wordt de tweede zin gewijzigd in: «Deze gebieden zullen bij het opstellen van het in artikel 34, tweede lid, van de ontwerp-Wet bodembescherming (Eerste Kamer, vergaderjaar 1984–1985, 16 529, nr. 231) bedoelde intentieprogramma worden betrokken.»

Tijdens de beraadslagingen is voorts toegezegd dat jaarlijks bij de begroting van Landbouw en Visserij een voortschrijdend vijfjarenuitvoeringprogramma natuur- en landschapsbehoud zal worden opgenomen. De eerste ondergetekende heeft tevens tijdens de beraadslagingen toegezegd de Kamer een notitie te doen toekomen waarin nadere informatie wordt gegeven over de beleidscategorieën van het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud. Deze notitie zal de Kamer bereiken ongeveer gelijktijdig met de door de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer toegezegde RPD-notitie «Nieuwe ruimtelijke perspectieven» die zal worden uitgebracht ter voorbereiding van de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening.

Bij de uitvoering van het beleid, zoals neergelegd in de structuurschema's Landinrichting, Openluchtrecreatie en Natuur- en Landschapsbehoud, heeft de coördinatie bij de inzet van verschillende instrumenten, alsmede de eventuele gevolgen van de inzet van deze instrumenten voor de belanghebbenden de volle aandacht van de regering. Zowel bij de opstelling van nieuwe wetgeving, als bij de herziening van bestaande wetgeving worden, zo nodig voorzieningen getroffen om deze coördinatie tot stand te brengen dan wel te verbeteren.

Tenslotte is aan de tekst een overzicht toegevoegd van de belangrijkste stukken die tijdens de loop van de procedure van de planologische kernbeslissing zijn verschenen.

De minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks

De minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P. Winsemius

Vergaderjaar 1985–1986

16 820

Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud

Nr. 22

**DEEL E: TEKST VAN DE NA PARLEMENTARIE BEHANDELING
VASTGESTELDE PLANOLOGISCHE KERNBESLISSING**

Inhoudsopgave	blz.
1. INLEIDING; STREKKING EN KERNMERKEN	4
2. DE HOOFDDOELSTELLING	4
3. DE HOOFDLIJNEN VAN HET BELEID	4
3.1 Instandhouding en zo mogelijk versterking van bestaande natuur- en landschapswaarden	5
3.2 Ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden en het herstel van landschapswaarden	6
3.3 Beïnvloeding van gedragspatronen	6
4. RELATIE MET ANDERE BELEIDSTERREINEN	6
5. DE BELEIDSCATEGORIEËN	7
5.1 Natuurgebieden	7
5.2 Het natuurbehoud met betrekking tot de bossen	9
5.3 Nationale Parken	9
5.4 Kanalen en vaarten	10
5.5 Cultuurmonumenten	11
5.6 Waardevolle historische en/of landschappelijke gezichten	11
5.7 Rivierenlandschap en de laaglandstromen	11
5.8 Landgoederen en historische buitenplaatsen	11
5.9 Afzonderlijke landschapselementen	12
5.10 Aardwetenschappelijke waardevolle gebieden	12
5.11 Waardevolle agrarische cultuurlandschappen	13
5.12 Grote landschapseenheden	14
5.13 Nationale landschappen	15
5.14 Noordzee	15
5.15 Grote wateren	15
6. ONTWIKKELINGSBELEID	16
7. BESTUURLIJKE, INSTRUMENTELE EN FINANCIËLE ASPECTEN	17

PLANOLOGISCHE KERNBESLISSING; SAMENVATTING VAN DE BELEIDSUITSPRAKEN

1. INLEIDING; STREKKING EN KENMERKEN

Het structuurschema bevat doelstellingen en hoofdlijnen van het rijksbeleid inzake de ruimtelijke aspecten van het natuur- en landschapsbehoud in het landelijk gebied voor de langere termijn (ca. 25 jaar). Het structuurschema bouwt voort op de Structuurvisie Natuur- en Landschapsbehoud, is een uitwerking van de Nota landelijke gebieden en is opgesteld in samenhang met de Structuurschema's Landinrichting en Openluchtrecreatie. De planologische kernbeslissing is een samenvatting van de beleidsuitspraken uit het structuurschema. Deze uitspraken dienen in hun samenhang met de nota van toelichting bij de delen a en d te worden gezien.

De uitspraken die in de planologische kernbeslissing cursief zijn gedrukt acht de regering essentieel voor haar beleid inzake het natuur- en landschapsbehoud. Het als essentieel aanmerken van uitspraken betekent dat de regering deze van zodanig belang acht dat zij daarvan niet zal afwijken dan bij herziening van dit structuurschema, waarbij wederom de procedure van de planologische kernbeslissing wordt gevolgd. Het schema is – behoudens eerdere herziening – geldig tot vijf jaar na afronding van de parlementaire behandeling. De regering zal voordien een uitspraak doen over een eventuele verlenging van de geldigheidsduur. Indien de regering een nieuw beleidsvoornemen uitbrengt is de hier gepresenteerde planologische kernbeslissing geldig tot het nieuwe beleidsvoornemen de procedure van vaststelling heeft doorlopen.

2. DE HOOFDDOELSTELLING

Het binnen het totaal van het maatschappelijk kader bevorderen van zodanige voorwaarden en omstandigheden, dat:

- *de natuurlijke en cultuurhistorische verscheidenheid in het landelijk gebied en de verschijningsvorm daarvan in stand wordt gehouden, hersteld of ontwikkeld;*
- *natuurwaarden, cultuurhistorische waarden en daarmee verbandhoudende waarden in de sfeer van de menselijke beleving met inachtneming van hun onderlinge samenhang, worden gehandhaafd, hersteld of ontwikkeld;*
- een en ander mede met het doel bij te dragen aan het welzijn en de ontplooiing van individuen en groepen uit de samenleving.*

3. DE HOOFDLIJNEN VAN BELEID

Het beleid met betrekking tot natuur- en landschapsbehoud zal gestalte worden gegeven langs drie elkaar aanvullende hoofdlijnen:

- het accent wordt gelegd op de instandhouding en zo mogelijk versterking van bestaande natuur- en landschapswaarden (nader uitgewerkt in 3.1.);
- waar dat mogelijk is wordt gestreefd naar de ontwikkeling van natuurwaarden en het herstel van landschapswaarden (nader uitgewerkt in 3.2.);
- beide lijnen worden ondersteund door het zodanig beïnvloeden van gedragpatronen, dat minder negatieve effecten op het natuurlijk milieu en het landschap optreden (nader uitgewerkt in 3.3.)

3.1. Instandhouding en zo mogelijk versterking van bestaande natuur- en landschapswaarden

De instandhouding en zo mogelijk versterking van bestaande natuur- en landschapswaarden wordt nagestreefd door bescherming en beheer. De bescherming vindt plaats door:

- natuur- en landschapswaarden mede als uitgangspunt te nemen in de planvorming;
- beoordeling en weging, dat wil zeggen natuur- en landschapswaarden spelen een rol in de afweging van belangen, zoals bepaald wordt door de zwaarte van de in het geding zijnde waarden;
- toepassing van wettelijke en andere maatregelen;
- aankoop van terreinen.

Adequaat beheer wordt bevorderd in terreinen van:

- particuliere eigenaren/gebruikers. Hierbij zal de overheid waar nodig en zo mogelijk financiële ondersteuning verlenen;
- terreinbeherende natuurbeschermingsinstanties. Dit zijn naast het Staatsbosbeheer, welke dienst ook het beheer van staatsnatuurreservaten tot haar taken rekent, particuliere, door de overheid gesteunde organisaties. Hiertoe zal verwerving van de grond veelal nodig zijn; daarnaast worden ook terreinen van het Rijk door de Dienst der Domeinen als natuurgebied beheerd;
- overheden en semi-overheidsinstellingen die terreinen beheren met natuur- en landschapswaarden, terwijl daarvoor primair andere beheersdoelstellingen gelden.

Binnen het beleid tot instandhouding van natuur- en landschapswaarden, wordt onderscheid gemaakt in:

- een algemeen beleid, gericht op de handhaving van de ecologische, cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteit van het landelijk gebied als geheel (nader uitgewerkt in 4);
- een toegespitst beleid, gericht op de instandhouding van ecologisch belangrijke gebieden of situaties en van belangrijke landschappelijke structuren (nader uitgewerkt in 5).

Bij het aankopen van terreinen gelden de volgende criteria:

- bedreiging in relatie tot kwetsbaarheid;
- de noodzaak van beheer van de natuur- en landschapswaarden;
- (toekomstige) versnippering van eigendom en/of beheer;
- de verhouding tussen de natuurwetenschappelijke waarde en de te verwachten toekomstige beheersinspanning.

Wanneer tegelijkertijd verschillende gebieden aangekocht kunnen worden die aan de criteria voldoen gelden de volgende prioriteiten:

- het gebied of de situatie is van internationaal belang;
- het gebied of de situatie heeft een nationale zeldzaamheid;
- het gebied maakt deel uit van een grote eenheid natuurgebied dan wel van een grote landschapseenheid met een bijzonder accent op nationale parken respectievelijk nationale landschappen;
- het gebied of de situatie vervult landelijk gezien een belangrijke rol in de ecologische infrastructuur.

Bij samenvallen versterken deze prioriteiten elkaar.

Bij gelijkwaardige aankoopmogelijkheden wordt bij de prioriteitstelling betrokken:

- de ligging van een gebied binnen de stedelijke invloedssfeer in het bijzonder binnen de Randstadgroenstructuur.

3.2. Ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden en het herstel van landschapswaarden

Het beleid met betrekking tot het ontwikkelen van nieuwe natuurwaarden en het herstel van landschapswaarden is gericht op:

- het benutten van mogelijkheden die zich voordoen bij de planvorming, de inrichting en de uitvoering van projecten die primair gericht zijn op andere vormen van gebruik;
 - het benutten van de mogelijkheden bij het beheer van terreinen die voor andere doeleinden worden gebruikt;
 - het ontwikkelen van nieuwe natuurgebieden, het herstel van landschapswaarden en versterking van de ecologische infrastructuur.
- Dit beleid wordt nader uitgewerkt onder 6.

3.3. Beïnvloeden van gedragspatronen

Het beleid is mede gericht op het zodanig beïnvloeden van gedragspatronen dat minder negatieve invloeden op het natuurlijk milieu en het landschap optreden. In dit kader zullen voorlichting en educatie worden geïntensiveerd. Door het zoeken naar milieuvriendelijke mogelijkheden om aan de maatschappelijke vraag naar goederen en voorzieningen te voldoen en door het streven naar verandering van die vraag wordt beoogd de negatieve effecten op de ecologische, cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten van de ruimtelijke omgeving te beperken.

4. RELATIE MET ANDERE BELEIDSTERREINEN

Voor de handhaving van de ecologische en landschappelijke kwaliteit van het gehele Nederlandse grondgebied en voor het scheppen van toereikende voorwaarden voor de instandhouding van de kwaliteit van tot de beleidscategorieën behorende gebieden, situaties en elementen zullen de volgende algemeen geldende uitgangspunten worden gehanteerd. Hierbij zal rekening worden gehouden met de mogelijke effecten op andere belangen, zodat steeds wordt gestreefd naar een evenwichtige afweging.

a. Voorgenomen activiteiten die van invloed kunnen zijn op waarden van natuur en landschap worden mede beoordeeld op hun effecten daarop, aan de hand van beleidslijnen van dit structuurschema en de voor het natuur- en landschapsbehoud relevante beleidslijnen in andere structuurschema's en beleidsnota's. Bij deze beoordeling wordt tevens aandacht besteed aan mogelijke alternatieven voor een activiteit. Voor bepaalde activiteiten zal een en ander kunnen plaatsvinden in het kader van de milieu-effectrapportage.

b. De mogelijkheden tot beperking van het directe en indirecte ruimtebeslag van voorzieningen worden mede in de planvorming betrokken, indien dit bijdraagt tot de beperking van de negatieve effecten op natuur en landschap.

c. Het verlies van functioneel oppervlak voor en de verbreking van functionele relaties tussen ecosystemen, zal zoveel mogelijk worden voorkomen. Daarbij zullen de mogelijkheden tot concentratie en bundeling van voorzieningen in beschouwing worden genomen.

d. Bij het scheppen van noodzakelijke voorzieningen en bij inrichtingsmaatregelen wordt bevorderd dat de voor de ecologische en landschappelijke kwaliteiten van het omliggende gebied nadelige uitstralingseffecten zo beperkt mogelijk zijn.

e. Bij de globale lokatiekeuze van voorzieningen en bij de nadere bepalingen van tracés en lokaties wordt rekening gehouden met de actuele en potentiële kwaliteiten van natuur en landschap. Waardevolle gradiëntsituaties worden zoveel mogelijk ontzien.

f. Bij de globale lokatiekeuze van voorzieningen en bij de nadere bepaling van tracés en lokaties wordt rekening gehouden met de verspreidings- en migratiepatronen van planten en dieren. Waar doorbreking van verspreidings- of migratiepatronen onvermijdelijk is, worden zo mogelijk voorzieningen getroffen om de schade te beperken.

g. Het zoveel mogelijk vermijden van ingrepen, die direct of indirect de grond- en oppervlaktewaterhuishouding zodanig beïnvloeden dat deze negatief op natuur- en landschapswaarden werken. Dit geldt analoog voor ingrepen met een beïnvloeding van de kwaliteit van de lucht.

h. Bij de realisering en inpassing van nieuwe voorzieningen worden de in het landschap nog aanwezige kenmerken zoveel mogelijk ontzien en wordt aansluiting gezocht bij de bestaande landschapsstructuur.

i. De plaats van ecologische criteria in het milieuhygiënische beleid wordt versterkt.

5. DE BELEIDSCATEGORIEËN

Het toegespitst beleid richt zich op de volgende beleidscategorieën, waarvan de omschrijving is gegeven in deel a, pkb en nota van toelichting.

Beleidscategorieën met het accent op natuur

Natuurgebieden	par. 5.1.
Bossen	par. 5.2.
Nationale Parken	par. 5.3.

Beleidscategorieën met het accent op het landschap

Kanalen en vaarten	par. 5.4.
Cultuurmonumenten	par. 5.5.
Waardevolle historische en/of landschappelijke gezichten	par. 5.6.

Beleidscategorieën met het accent op natuur en landschap

Rivierenlandschap en laaglandstromen	par. 5.7.
Landgoederen en historische buitenplaatsen	par. 5.8.
Afzonderlijke elementen in het landschap	par. 5.9.
Aardwetenschappelijk waardevolle gebieden	par. 5.10.
Waardevolle agrarische cultuurlandschappen	par. 5.11.
Grote landschapseenheden	par. 5.12.
Nationale landschappen	par. 5.13.

Beleidscategorieën van de Noordzee en de Grote Wateren

Noordzee	par. 5.14.
Grote Wateren	par. 5.15.

Het beleid is als volgt uitgewerkt:

5.1. Natuurgebieden

– Het beleid inzake de natuurgebieden is in vervolg op het beleid van de Nota landelijke gebieden in het algemeen gericht op scheiding van de functie natuur van andere sterkere functies die de functie natuur kunnen verdringen.

De uitwerking van dit beleid richt zich op de duurzame instandhouding en waar mogelijk herstel van die factoren, die voor het voortbestaan van de kenmerken en waarden van de natuurgebieden bepalend zijn, te weten:

- de situatie met betrekking tot grond- en oppervlaktewater
- de bodemopbouw en het bodemreliëf
- de natuurlijke voedselsituatie
- de zuiverheid van water, bodem en lucht
- de vegetatie
- de rust

– *Het Rijk zal ruimtelijke ingrepen en inrichtingsactiviteiten die ertoe kunnen leiden dat de wezenlijke kenmerken en waarden van de natuurgebieden verloren gaan of worden aangetast, niet dan ingeval van een zwaarwegend maatschappelijk belang in uitvoering nemen of bevorderen. De aanwezigheid van zo'n belang zal op basis van voorafgaand onderzoek moeten worden vastgesteld, waarbij tevens moet worden nagegaan of aan dit belang niet redelijkerwijs of op andere wijze of elders kan worden tegemoet gekomen.* Als besloten wordt dergelijke ingrepen en activiteiten toch te laten plaatsvinden, zullen bij planvorming en uitvoering de aanwezige kenmerken en waarden van natuur en landschap door een zorgvuldige inpassing zo goed als mogelijk in acht worden genomen.

– *De grote eenheden natuurgebied – groter dan 1000 ha – zijn aangegeven op kaart 1. De aanwijzing als natuurgebied is volledig afgewogen.* Aan de provinciale besturen wordt gevraagd deze gebieden, met inachtneming van de in dit structuurschema gegeven beleidsuitgangspunten, als zodanig op te nemen, dan wel te handhaven in hun streekplannen en de begrenzing nader uit te werken.

– De duinen, de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe zijn in de Nota landelijke gebieden aangegeven als gebieden met een hoofdfunctie natuur (zone D), waarop het aldaar geformuleerde beleid van toepassing is. De duinen hebben plaatselijk een functie voor de voorziening van drinkwater. De zeereep heeft in de eerste plaats een functie voor de zeedefensie. Grote delen van de Veluwe, delen van de Utrechtse Heuvelrug en het grootste deel van de duinen worden gerekend tot de grote eenheden natuurgebied. Aan de provinciale besturen wordt gevraagd voor deze eenheden, de situering en begrenzing nader te bepalen en hen als natuurgebied in hun streekplannen op te nemen, dan wel te handhaven.

– *Het aantal grote eenheden natuurgebied als aangegeven op kaart 1 heeft, afgezien van de door de provinciale besturen te bepalen grote eenheden in zone D, een limitatief karakter.*

– Voorts wordt aan de provinciale besturen gevraagd om de overige natuurgebieden te inventariseren en zonodig alsnog nader af te wegen, gericht op opname in hun ruimtelijk beleid.

– Bevorderd wordt dat voor natuurgebieden beheersplannen tot stand komen waarin naast de gewenste actieve beheersactiviteiten aandacht wordt besteed aan de regulering van het medegebruik en andere noodzakelijke beheersaspecten.

– Het beleid is gericht op het bieden van mogelijkheden voor recreatief medegebruik van natuurgebieden, voor zover in overeenstemming met het op bescherming en beheer van de aanwezige kenmerken en waarden gerichte beleid.

– Natuurgebieden worden aangemerkt als gebieden, die uit een oogpunt van natuur- en landschapsbehoud waardevol zijn en waarvan de bodem bijzondere bescherming behoeft. Deze gebieden zullen bij het opstellen van het in artikel 34, tweede lid, van de ontwerp-Wet bodembescherming (Eerste Kamer, vergaderjaar 1984–1985, 16 529, nr. 231) bedoelde intentieprogramma worden betrokken.

5.2. Het natuurbehoud met betrekking tot de bossen

– Het beleid met betrekking tot de bossen is gericht op behoud en uitbreiding en toereikend beheer. Er wordt daarbij uitgegaan van een meervoudige functie vervulling van het bos waarbij onder andere mogelijkheden voor de ontwikkeling van natuur zullen worden bevorderd. Uitgaande van deze meervoudige functie vervulling zijn op nationaal niveau de volgende accenten te onderscheiden:

● *Bossen met het accent op natuur. In deze bossen zijn behoud en ontwikkeling van natuurwaarden uitgangspunten voor het beleid inzake bescherming en beheer. Hiertoe behoren bossen met natuurwaarden die kwetsbaar zijn ten opzichte van andere functies, bossen die een relatief natuurlijk karakter hebben en bossen die naar hun aard zeldzaam zijn binnen het geheel van het Nederlandse bos. Deze zijn in het bijzonder te vinden in die delen van het bosbestand, die bestaan uit oude bossen, bossen met een ongestoorde bodem en waterhuishouding, duin- en stuifzandbebossingen, moerasbossen en spontaan ontstane bossen. In grote eenheden natuurgebied zal voorts het accent op natuur gegeven worden aan een belangrijk deel van de overige bossen.*

Voor de bossen met het accent op natuur zal de bosbouw gericht zijn op de ontwikkeling van natuurwaarden.

Bij bossen in grote eenheden natuurgebied is een extra indicatie voor een dergelijk beheer aanwezig als zij tevens in een (potentieel) Nationaal Park liggen.

● Bossen waar het accent op natuur nevens geschikt is aan andere accenten. In deze bossen zijn natuurbehoud, houtproductie, recreatie en landschap in wisselende, maar gelijkwaardige mate uitgangspunt voor het beleid. Hiertoe behoren de meeste bossen, die gelegen zijn in de gebieden waaraan in de Nota landelijke gebieden de hoofdfunctie natuur is toegekend (zone D), alsmede de overige bossen die deel uitmaken van de grote eenheden natuurgebied en de andere in het ruimtelijk beleid erkende natuurgebieden, alsmede de overige oude bossen.

● Bossen waar het accent op natuur ondergeschikt is.

– In het Meerjarenplan Bosbouw zullen zowel de bovengenoemde beleidslijnen van het natuurbehoud, als die ten aanzien van de openlucht-recreatie en de houtproductie worden uitgewerkt, waarbij ook de landschappelijke aspecten en de financiële consequenties in een nadere afweging worden betrokken. Dit meerjarenplan zal een procedure doorlopen die wordt gekenmerkt door inspraak, overleg met lagere overheden en advisering.

– Aan de provincies en gemeenten wordt gevraagd de hierboven weergegeven beleidslijnen voor de bossen nader af te wegen en de ruimtelijke implicaties daarvan te verwerken in hun ruimtelijke beleid.

5.3. Nationale Parken

– Het beleid ten aanzien van nationale parken is gericht op instandhouding en/of ontwikkeling van de aanwezige ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische hoedanigheden, waarbij mogelijkheden worden geschapen voor het kennisnemen en genieten van de schoonheid en de andere waarden van het gebied. Voor elk in te stellen nationaal park zal daartoe een zonering van het recreatief medegebruik worden gemaakt als onderdeel van een integrale conceptie voor beheer en inrichting van het hele park.

– In de nationale parken zullen de uitgangspunten gericht op bescherming en beheer worden gehanteerd, zoals beschreven bij de natuurgebieden en de bossen.

*in de 1e afk.
: de gemeentelijke*

- Het gebied zal door de overheid en/of rechtspersonen, die zich de natuurbescherming ten doel stellen voor zover nog nodig, worden verworven. Wanneer een duurzaam beheer van het gebied als nationaal park verzekerd is kan het ook geheel of gedeeltelijk in eigendom bij andere instellingen of particulieren worden gelaten.
- Een nationaal park wordt ingesteld of erkend door de rijksoverheid en onder toezicht van de overheid als één geheel beheerd, volgens richtlijnen die op rijksniveau zijn vastgesteld.
- Na globale afweging komen de volgende gebieden in aanmerking voor de status van nationaal park¹: Schiermonnikoog, Vlieland, de duinen van Terschelling, Diever-Appelscha, het Dwingelderveld, het Ooster- en Westerzand, de Weerribben, de Haarler- en Holterberg, Montferland, de Amerongse Berg, de duinen van Texel, de duinen van Schoorl tot Wijk aan Zee, de Zilk-Noordwijk, de Biesbosch, de Loonse en Drunense Duinen, De Groote Peel, de Hamert en de Meijnweg. *Deze opsomming draagt een limitatief karakter.* De Hoge Veluwe, de Veluwezoom en de Kennemerduinen fungeren reeds als nationaal park. De nationale parken in oprichting Schiermonnikoog en de Groote Peel zijn inmiddels ingesteld. De procedure ter voorbereiding van de instelling van nationale parken in oprichting is thans gaande voor het Dwingelderveld, de Weerribben, de Biesbosch, de Haarler- en Holterberg, de Zilk-Noordwijk, de Hamert en de Meijnweg.
- De ligging van genoemde gebieden is op kaart 1 weergegeven; de begrenzing behoeft nadere uitwerking. De definitieve begrenzing van ieder in te stellen nationaal park zal in nauw overleg met de lagere overheden en de eigenaren/beheerders worden vastgesteld.
- Aan de provinciale besturen wordt gevraagd voor de genoemde gebieden in de streekplannen de ruimtelijke mogelijkheden tot aanwijzing als nationaal park open te houden.
- Alvorens tot instelling van nationale parken over te gaan zal het Rijk overleg plegen met de lagere overheden en de eigenaren/beheerders. Het beleid per park ten aanzien van inrichting, beheer en regulering van het medegebruik zal worden bepaald door het Rijk in overeenstemming met de lagere overheden en de eigenaren/beheerders. De (Voorlopige) Commissie Nationale Parken zal worden gehoord. Vooruitlopend op de definitieve aanwijzing van nationale parken, zal worden overgegaan tot aanwijzing van een aantal van bovengenoemde gebieden tot nationaal park in oprichting.
- Nationale parken worden aangemerkt als gebieden, die als voorkeursgebied kunnen worden aangewezen in de zin van artikel 37 uit de Wet Agrarische Grondverkeer.
- Nationale parken worden aangemerkt als gebieden die uit een oogpunt van natuur- en landschapsbehoud waardevol zijn en waarvan de bodem bijzondere bescherming behoeft. Deze gebieden zullen bij het opstellen van het in artikel 34, tweede lid, van de ontwerp-Wet bodembescherming (Eerste Kamer, vergaderjaar 1984–1985, 16 529, nr. 231) bedoelde intentieprogramma worden betrokken.
- De nationale parken zijn stiltegebieden in de zin van artikel 123 van de Wet Geluidhinder. Aan de provincies wordt gevraagd deze parken als stiltegebieden in hun streekplannen op te nemen, waarbij rekening wordt gehouden met andere belangen.

5.4. Kanalen en vaarten

- Het beleid is erop gericht het karakter van de waardevolle kanalen en vaarten en hun oeverzones in stand te houden, dit mede in verband met hun recreatieve betekenis. Dit beleid wordt mede ondersteund door bescherming en beheer van landschappelijke en cultuurhistorische waardevolle onderdelen van kanalen en vaarten. Hierbij worden de primair waterstaatkundige functies in acht genomen.

¹ Voor het gebied van de Veluwe zal deze globale afweging nog plaatsvinden op basis van de bepaling van de situering van de grote eenheden natuurgebied.

- Aan de provinciale besturen wordt gevraagd de waardevolle kanalen en vaarten te inventariseren en zonodig alsnog in streekplankader te bezien waar en op welke wijze deze beleidslijnen van toepassing zullen zijn.

5.5. Cultuurmonumenten

- Het beleid is gericht op het behoud van (cultuur) historisch waardevolle bebouwing, objecten en structuren. Hieraan wordt gestalte gegeven door het registreren van gebouwen en waarden als beschermd monument en door het aanwijzen tot beschermde stads- of dorpsgezichten volgens de bepalingen van de Monumentenwet.
- Bij de keuze van te beschermen objecten in het landelijk gebied zal in het algemeen de relatie met een waardevolle landschappelijke omgeving en in het bijzonder de ligging in een grote landschapseenheid en/of een nationaal landschap als een positieve factor in aanmerking worden genomen. Dit uitgangspunt zal ook gelden bij de aanwijzing tot beschermd stads- en dorpsgezicht van daarvoor in aanmerking komende (cultuur) historisch waardevolle situaties.
- het herstel van woonhuismonumenten in als beschermd stads- en dorpsgezicht aangewezen gebieden in het landelijk gebied zal worden bevorderd.
- De provincies en gemeenten wordt gevraagd de door het rijk aangewezen monumenten en beschermde stads- en dorpsgezichten zonodig in hun relatie met de omgeving te bezien en de implicaties van de bescherming daarvan te verwerken in hun ruimtelijk beleid.

5.6. Waardevolle historische en/of landschappelijke gezichten

- Het beleid is erop gericht waardevolle historische en/of landschappelijke gezichten als zodanig en in hun landschappelijke context te beschermen. Waardevolle historische en/of landschappelijke gezichten worden zo veel mogelijk van ruimtelijke ingrepen gevrijwaard.
- Aan de provinciale en gemeentebesturen wordt gevraagd de waardevolle gezichten te inventariseren en de ruimtelijke implicaties van de bescherming hiervan zonodig alsnog af te wegen en te verwerken in hun ruimtelijk beleid.

5.7. Rivierenlandschap en de laaglandstromen

- Het beleid is gericht op het behoud van ecologische, cultuurhistorische en landschappelijke samenhangen en het karakteristieke landschapsbeeld, dit mede uit overwegingen van recreatieve belevingswaarde. Dit beleid wordt mede ondersteund door bescherming en beheer van natuurwetenschappelijk, landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle onderdelen van het rivierenlandschap en de laaglandstromen. Hierbij worden de primair waterstaatkundige functies in acht genomen.
- Aan de provinciale besturen wordt gevraagd zonodig alsnog in streekplankader te bezien waar en op welke wijze deze beleidslijnen van toepassing zullen zijn.

5.8. Landgoederen en historische buitenplaatsen

- Historische buitenplaatsen bestaan uit een landhuis of kasteel met bijgebouwen park en/of tuin, waarvan de eerste aanleg ouder is dan vijftig jaar.
- Een landgoed is een geheel of gedeeltelijk met bossen of andere houtopstanden bezet terrein, waarvan ook landbouwgronden en natuurterreinen deel uit kunnen maken. Bovendien kan een buitenplaats onderdeel van een landgoed uitmaken.

- Het beleid is in het algemeen gericht op instandhouding van de totaliteit van de samenhang tussen de delen en van de natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische en landschappelijke waarden van die delen afzonderlijk.
- Het beleid is in het bijzonder gericht op behoud van historische buitenplaatsen van nationale betekenis en landgoederen gerangschikt onder de Natuurschoonwet. Daarnaast is het beleid gericht op het scheppen van voorwaarden voor een toereikend beheer van deze buitenplaatsen en landgoederen, op basis van een billijk evenwicht tussen de inzet van de eigenaren, een eventuele financiële en fiscale ondersteuning door de overheid en een binnen het karakter passend economisch gebruik.
- Aan de provincies en gemeenten wordt gevraagd de bescherming van historische buitenplaatsen en van landgoederen in hun ruimtelijke plannen af te wegen en de implicaties daarvan te verwerken in hun beleid.
- Het beleid is erop gericht mogelijkheden te bieden om kennis te nemen van de aanwezige waarden en het bieden van mogelijkheden voor extensief recreatief gebruik voor zover dit geen afbreuk doet aan de instandhouding van de waarden.

5.9. Afzonderlijke landschapselementen

- Het beleid is gericht op instandhouding en zo nodig op herstel en een toereikend onderhoud van deze elementen. In dit verband wordt het desbetreffende beleid van provinciale en gemeentelijke besturen gesteund en gestimuleerd.
- Afzonderlijke elementen gelegen in grote landschapseenheden, nationale landschappen en bepaalde waardevolle agrarische cultuurlandschappen krijgen prioriteit bij de toepassing van instrumenten van rijkswege.
- Het beleid inzake de afzonderlijke landschapselementen buiten de genoemde gebieden wordt beschouwd als een taak van de lagere overheden en publiekrechtelijke lichamen. Aan deze overheden wordt gevraagd dit beleid nader vorm te geven.
- Aan de provincies wordt gevraagd de afzonderlijke elementen in het landschap te inventariseren en de ruimtelijke implicaties van de bescherming daarvan zonodig alsnog in streekplankader af te wegen en te verwerken in hun ruimtelijk beleid.

5.10. Aardwetenschappelijk waardevolle gebieden

- Het beleid is gericht op het behoud van de kenmerken, die de aardwetenschappelijke waarde van deze gebieden bepalen, zoals reliëf, bodemstructuur en waterhuishouding.
- In situaties, die aardwetenschappelijk van internationale en/of nationale betekenis zijn en die aan duurzame aantastingen onderhevig dreigen te worden, zal aankoop of afsluiting van beheersovereenkomsten kunnen worden overwogen.
- Aan de provinciale besturen wordt gevraagd de aardwetenschappelijk waardevolle gebieden te inventariseren en de bescherming hiervan zo nodig alsnog af te wegen in streekplankader en de implicaties daarvan te verwerken in hun ruimtelijk beleid.
- Aardwetenschappelijk waardevolle gebieden worden aangemerkt als gebieden, die uit het oogpunt van natuur- en landschapsbehoud waardevol zijn en waarvan de bodem bijzondere bescherming behoeft. Deze gebieden zullen bij het opstellen van het in artikel 34, tweede lid, van de ontwerp-Wet bodembescherming (Eerste Kamer, vergaderjaar 1984-1985, 16 529, nr. 231) bedoelde intentieprogramma worden betrokken.

5.11. Waardevolle agrarische cultuurlandschappen

– Het beleid is gericht op instandhouding van de ecologische, cultuur-historische en landschappelijke kenmerken en waarden van de waardevolle agrarische cultuurlandschappen. Daarbij zijn de volgende factoren bepalend:

- de situatie met betrekking tot grond- en oppervlaktewater
- de bodemopbouw en het bodemreliëf
- de bemestingstoestand
- het verkavelingspatroon
- het agrarisch beheer
- de rust

Het gewicht van deze factoren verschilt per type van waardevol agrarisch cultuurlandschap.

– *De instandhouding van de volgende groepen waardevolle agrarische cultuurlandschappen acht de regering van essentiële betekenis:*

- *de belangrijke weidevogelgebieden;*
- *de belangrijke ganzegebieden;*
- *de nog resterende in biologisch en/of geomorfologisch opzicht waardevolle beekdalen en beken;*
- *de meest waardevolle uiterwaarden;*
- *de waardevolle agrarische cultuurlandschappen in gebieden met als hoofdfunctie natuur (zone D);*
- *de waardevolle agrarische cultuurlandschappen in grote landschaps-eenheden (zie voor het beleid: 5.12.).*

Voor het overgrote deel van de ganzegebieden is van eerdergenoemde factoren in hoofdzaak de factor rust van belang.

– De ligging van de gebieden is op de kaarten 2, 3 en 4 aangegeven. Aan de provincies wordt gevraagd deze gebieden nader te begrenzen, de instandhouding van de waarden zo nodig alsnog in streekplankader af te wegen en de ruimtelijke implicaties daarvan te verwerken in hun ruimtelijk beleid.

– *Bij beslissingen omtrent de noodzaak van ruimtelijke ingrepen waarvoor het Rijk (mede) verantwoordelijkheid draagt en die ertoe kunnen leiden dat de hiervoor bedoelde kenmerken en waarden van deze agrarische cultuurlandschappen worden aangetast zal een zwaar gewicht worden toegekend aan het behoud van deze waarden en kenmerken.*

– Bij de uitvoering van werken zal door een zorgvuldige inpassing gezorgd worden dat deze waarden en kenmerken zoveel mogelijk worden ontzien, waarbij tevens aan de ontwikkeling van de kwaliteit van natuur en het herstel van landschap grote aandacht wordt besteed.

– Aan de provincies wordt daarnaast gevraagd de overige waardevolle agrarische cultuurlandschappen, zoals in dit structuurschema aangeduid, te inventariseren, de waarden hiervan zo nodig alsnog in streekplankader af te wegen en de ruimtelijke implicaties daarvan in hun streekplannen te verwerken.

– Waar behoefte is aan een bijzonder beheer zal zo mogelijk het instrumentarium van de Relatienota worden toegepast overeenkomstig het beleid en de procedures zoals die zijn neergelegd in de Nota en Structuurschets landelijke gebieden.

- Met betrekking tot de reservaatgebieden is het beleid gericht op aankoop ten behoeve van en, aansluitend, op beheer door of onder verantwoordelijkheid van natuurbeschermingsinstanties;

- Met betrekking tot de beheersgebieden is het beleid gericht op een agrarische bedrijfsvoering die mede is afgestemd op de verwezenlijking van doeleinden van natuur- en landschapsbehoud.

In afwachting van verwerving ten behoeve van natuurbeschermingsinstanties kunnen reservaatgebieden als beheersgebieden worden aangemerkt.

– De weidevogelgebieden, beekdalen, beken en uiterwaarden, aangegeven op kaart 2 en 4 worden aangemerkt als gebieden, die uit een oogpunt van natuur- en landschapsbehoud waardevol zijn en waarvan de bodem bijzondere bescherming behoeft. Deze gebieden zullen bij het opstellen van het in artikel 34, tweede lid, van de ontwerp-Wet bodembescherming (Eerste Kamer, vergaderjaar 1984–1985, 16 529, nr. 231) bedoelde intentieprogramma worden betrokken.

5.12. Grote landschapseenheden

– Het beleid met betrekking tot grote landschapseenheden is gericht op de instandhouding van het algehele karakter van het gebied, op de instandhouding van de samenhang tussen de te onderscheiden ruimtelijke eenheden daarbinnen en op het behoud van de ecologische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden van die ruimtelijke eenheden afzonderlijk. De uitwerking van dit beleid richt zich op:

- de natuurlijke, cultuurhistorische en visueel-landschappelijke gaafheid van het gebied;

- de ecologische relaties zoals bijvoorbeeld tot uitdrukking komend in de waterhuishouding, de ecologische infrastructuur en de gradiëntsituaties binnen het gebied;

- de cultuurhistorische samenhangen;

- de ecologische en visuele relaties met de omgeving van het gebied;

- de visuele samenhangen in het landschap;

- de instandhouding van de elders in dit structuurschema aangegeven waarden en kenmerken van de delen van deze gebieden, die tevens behoren tot de categorieën natuurgebieden, bossen met het accent op natuur, waardevolle agrarische cultuurlandschappen, landgoederen en historische buitenplaatsen, aardwetenschappelijk waardevolle gebieden, laaglandstromen, rivierenlandschappen en gezichten.

– *In de Structuurschets landelijke gebieden heeft de regering reeds uitgesproken dat zij het van essentiële betekenis acht dat de grote landschapseenheden als zodanig worden gehandhaafd en beheerd. In dit structuurschema wordt aan deze uitspraak de consequenties verbonden dat zij zodanig bepalend wordt geacht voor de inhoud van het structuurschema, dat de regering daarvan niet zal afwijken, behoudens bij herziening van het structuurschema, waarbij wederom de procedure van de planologische kernbeslissing wordt gevolgd.*

– *Aan de in de Structuurschets landelijke gebieden reeds genoemde gebieden worden toegevoegd:*

Noord-Holland

- De Schermer
- De omgeving van Bergen

Zuid-Holland

- Het gebied tussen 's-Gravenhage en Leiden

Zeeland

- Delen van Zuid-Beveland

De Noordwaard van de Biesbosch vervalt

Ruimtelijke ingrepen waarvoor het rijk (mede)verantwoordelijkheid draagt, en die het algehele karakter en de samenhang en waarden van de grote landschapseenheden aantasten worden niet dan in geval van zwaarwegende maatschappelijke belangen in uitvoering genomen. De aanwezigheid van zodanige belangen zal door het rijk via daartoe bestaande afwegingskaders en procedures worden vastgesteld. Wanneer hiertoe geen passende procedure, gekenmerkt door interdepartementaal overleg, beschikbaar is, zal hierin worden voorzien. Tevens moet worden nagegaan of aan deze belangen redelijkerwijs niet of op andere wijze of elders kan worden tegemoet gekomen.

Als op grond hiervan besloten wordt een dergelijke ingreep niettemin te laten plaatsvinden zullen bij planvorming en uitvoering de kenmerken en waarden van natuur en landschap door een zorgvuldige inpassing zo goed mogelijk in acht worden genomen. Daarbij zal dan tevens aan de ontwikkeling van de kwaliteit van natuur en herstel van het landschap grote aandacht worden geschonken. Wanneer het oordeel van het Rijk wordt gevraagd over ruimtelijke ingrepen, die anderen in deze gebieden willen uitvoeren, zal bij de afweging van belangen een zwaar gewicht worden toegekend aan het belang van natuur- en landschapsbehoud.

– Bij de toepassing van het voor beheer en voor bescherming beschikbare instrumentarium zal aan de grote landschapseenheden een hoge prioriteit worden gegeven.

– *In geval van landinrichting in grote landschapseenheden zal als regel herinrichting de aangewezen vorm zijn.* In bepaalde delen, wanneer voor natuur- en landschapsbehoud, mede gezien in relatie tot andere delen van de grote landschapseenheid, geen grote belangen in het geding zijn, ruilverkaveling.

– Op de bij dit structuurschema gevoegde kaart 1 is de ligging van de grote landschapseenheden aangegeven. De kaart heeft een limitatief karakter. Aan de provincies wordt gevraagd de begrenzing vast te stellen. Voorts wordt aan de provincies gevraagd de grote landschapseenheden als samenhangende eenheid in hun streekplannen aan te geven, dan wel te handhaven. Bovendien wordt hun gevraagd de ruimtelijke implicaties van het beleid met betrekking tot de delen die behoren tot de verschillende beleidscategorieën zo nodig alsnog af te wegen en de ruimtelijke implicaties daarvan in hun streekplannen te verwerken.

– Aan de lagere overheden wordt gevraagd ten aanzien van deze gebieden ook zelf beschermende maatregelen te nemen.

5.13. Nationale Landschappen

– Aan binnen nationale landschappen gelegen gebieden, zal bij de toepassing van het instrumentarium voor de verschillende beleidscategorieën een extra prioriteit worden toegekend.

5.14. Noordzee

Bij de verdere uitbouw van een geharmoniseerd beleid voor het Nederlandse deel van de Noordzee, zoals in de «Nota Harmonisatie Noordzee-beleid» voorzien, zullen behoud en ontwikkeling van ecologische waarden belangrijke elementen blijven. Ter onderbouwing van dit beleid zal voor de Noordzee integraal ecosysteemonderzoek gestimuleerd worden.

5.15. Grote wateren

Algemeen

Voor de grote wateren zullen (deel)plannen worden gemaakt waarin mede op basis van bestaande en te verwerven inzichten in de aquatische ecosystemen, wordt uitgegaan van een geïntegreerde aanpak. Om hiervoor het gewenste kennisniveau te bereiken zal ecosysteemonderzoek in deze gebieden worden gestimuleerd.

Waddenzee

– Het te voeren beleid is reeds neergelegd in de Nota Waddenzee.

Oosterschelde

– Voor de inrichting en het beheer van de Oosterschelde geldt als primaire doelstelling: behoud en zo mogelijk versterking van de natuurlijke

waarden met inachtneming van de basisvoorwaarden voor een goed maatschappelijk functioneren, waaronder met name de visserij en de waterstaatkundige functies worden begrepen. In het beleidsplan dat door de Stuurgroep Oosterschelde is vastgesteld wordt aandacht besteed aan inrichtings- en beheersaspecten van de Oosterschelde en zijn randzones en wordt het geheel van activiteiten getoetst aan de effecten op het ecosysteem en waar nodig (ook onderling) afgestemd. Afgestemd op de integrale beleidsplanning voor de Oosterschelde zal de Oosterschelde als wetland onder de Conventie van Ramsar worden gebracht.

Westerschelde

- Op basis van de bestaande plannen zal in overleg met de Belgische overheid en de betrokken Nederlandse overheden op middellange termijn gestreefd worden naar de totstandkoming van een integraal beleidsplan voor de Westerschelde, waarin een afstemming van functies zal plaatsvinden. De instandhouding en waar mogelijk het herstel van de natuurlijke waarden zullen hierbij mede richtinggevend zijn.
- Het beleid zal gericht zijn op sanering van de lozingen van industrieel en huishoudelijk afvalwater en op veiligstelling van de resterende buitendijkse natuurterreinen.

Grevelingen

- Overeenkomstig de «Nieuwe Inrichtingsschets voor het Grevelingenbekken» vormen de ecologische functies en de recreatiefuncties van de Grevelingen de uitgangspunten voor de inrichting, waarbij de recreatie afgestemd zal worden op de kwetsbaarheid van de natuurwaarden.

Haringvliet en Hollandsch Diep

- Het beleid is er met inachtneming van de gebruiksfuncties op gericht om de natuurlijk kwaliteiten van het Haringvliet en het Hollandsch Diep in stand te houden. Hierin zullen de ecologische relaties van dit gebied met het Deltagebied en de Biesbosch begrepen.
- Die onderdelen van het gebied die daartoe nog een nadere bescherming behoeven zullen worden veiliggesteld.

IJsselmeer en Randmeren

- De bijzondere en internationaal belangrijke functies die het IJsselmeer en zijn Randmeren vooral voor watervogels hebben worden erkend.
- Het Rijk zal voor het kleine IJsselmeer een integraal beheersplan ontwikkelen, om een beheer te kunnen verwezenlijken, waarin verschillende beheersdoelstellingen tot hun recht komen in samenhang met de instandhouding van de kwaliteit als belangrijk natuurgebied. In aansluiting daarop zal worden overwogen het kleine IJsselmeer onder de zogenaamde «Wetlands-conventie» van Ramsar te brengen.

6. ONTWIKKELINGSBELEID

- Het beleid met betrekking tot de ontwikkeling van natuurwaarden op kleinere schaal, het aanbrengen van voorzieningen voor plante- en diersoorten en het herstel en de versterking van de natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten is bij voorrang gericht op de grote eenheden natuurgebied, de grote landschapseenheden en de waardevolle agrarische cultuurlandschappen.
- De mogelijkheden tot het ontwikkelen van grote natuurgebieden zullen overwogen worden tijdens en na de afwerking van inpolderings- en

indijkingsprojecten in het IJsselmeergebied en het Zuidhollandse en Zeeuwse Deltagebied.

- Indien de Markerwaard wordt ingepolderd zullen voor de ontwikkeling van natuurgebieden terreinen worden aangewezen. De omvang en situering daarvan zullen nader bepaald worden op grond van de mogelijkheden voor de ontwikkeling van vochtige/natte natuurgebieden met een grote mate van zelfregulatie, in samenhang met bestaande natuurgebieden in Zuid-Flevoland en het open water rond de polder. In samenhang met deze gebieden zullen weidevogelreservaten worden gesitueerd.

- Voor de niet in te polderen delen van het IJsselmeer zal het beleid met inachtneming van andere functies gericht zijn op het vergroten van de ecologische functies onder meer door een daarop gerichte afwerking van oevers en door voorzieningen op of bij bestaande polderdijken.

- Bij de besluitvorming over de inrichting en bestemming van het Markiezaatsmeer zullen de potenties als natuurgebied van internationale betekenis zwaar wegen. In verband hiermee zullen de mogelijkheden voor natuurontwikkeling zo goed mogelijk worden benut. Het zuidelijk deel van het Markiezaatsmeer wordt aangewezen als grote eenheid natuurgebied.

- In daarvoor in aanmerking komende delen van de zogenaamde «Voordelta» zullen maatregelen worden genomen om de gewenste natuurlijke ontwikkeling te kunnen laten plaatsvinden. Waar mogelijk zullen de ontwikkelingen door gerichte natuuropbouw verder worden gestimuleerd.

- Aan de provincies wordt gevraagd in hun beleid de boven aangegeven mogelijkheden voor natuurontwikkeling en landschapsherstel bij kleinere ruimtelijke ingrepen en binnen het bestaande ruimtegebrek in overweging te nemen en te bevorderen.

7. BESTUURLIJKE, INSTRUMENTELE EN FINANCIËLE ASPECTEN

- Ter versterking van de positie van het natuur- en landschapsbehoud in de besluitvorming van de overheid als geheel, alsmede in het kader van haar algemene decentralisatiestreven, zal, onder meer door overdracht van bepaalde bevoegdheden, worden bevorderd dat de verantwoordelijkheden van provincies en gemeenten voor dit beleidsterrein worden verstrekt. Hierbij worden de verantwoordelijkheden van het Rijk voor aangelegenheden van nationaal en internationaal natuurbeschermingsbelang in acht genomen.

- Er wordt bevorderd, dat het wettelijk en overig instrumentarium van andere beleidsterreinen, voor zover de toepassing daarvan van betekenis is voor het natuur- en landschapsbehoud, waar nodig mede op dat belang wordt afgestemd.

- Bij het in stand houden en scheppen van werkgelegenheid zal het in stand houden en het beheer en onderhoud van natuur en landschap mede punt van aandacht zijn.

- Met betrekking tot de Relatienota wordt opgemerkt dat er thans geen financiële ruimte is voor openstelling van de tweede fase globale aanwijzing van Relatienotagebieden. Eventuele openstelling van de tweede fase in de toekomst behoeft een expliciete beleidsbeslissing van de regering.

- Voor komende jaren kan van het in dit structuurschema geschetste volume worden uitgegaan. Budgettaire, prijs- en andere ontwikkelingen zullen tot aanpassing van dit volume of van het beleid aanleiding kunnen geven.

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P. Winsemius

Overzicht van de belangrijkste publikaties in de reeks over het structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud

- Structuurvisie Natuur- en Landschapsbehoud (Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk; Staatsuitgeverij 1977).
- Deel a: beleidsvoornemen (Tweede Kamer zitting 1980-1981, 16 820 nrs. 1-2).
- Deel b: hoofdlijnen uit de inspraak over de groene structuurschema's (Tweede Kamer zitting 1982-1983, 16 600, enz. nrs. 3-4).
- Deel c: advies van de Raad van Advies voor de Ruimtelijke Ordening over de groene structuurschema's (Tweede Kamer zitting 1982-1983, 16 600 enz. nrs. 5-6).
- Deel d: regeringsbeslissing (Tweede Kamer vergaderjaar 1984-1985, 16 820 nrs. 3-4).
- Lijst van vragen van de Tweede Kamer (Tweede Kamer vergaderjaar 1984-1985, 16 820 nr. 5).
- Lijst van antwoorden op vragen van de Tweede Kamer (Tweede Kamer vergaderjaar 1984-1985, 16 820 nr. 6).
- Brief van de Minister van Landbouw en Visserij d.d. 22 mei 1985; het rapport «Natuurgebieden, Bossen en Natuurwaarden in het agrarisch cultuurlandschap» (Tweede Kamer, vergaderjaar 1984-1985, 16 820 nr. 7).
- Brief van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer d.d. 21 december 1984 inzake het bestuurlijk overleg (Tweede Kamer vergaderjaar 1984-1985, 16 600 enz., nr. 9).
- Aanvullende lijst van vragen van de Tweede Kamer (Tweede Kamer vergaderjaar 1984-1985, 16 600 enz. nr. 14 en 16 820 nr. 8).
- Aanvullende lijst van antwoorden op vragen van de Tweede Kamer (Tweede Kamer vergaderjaar 1985-1986, 16 600 enz. nr. 16 en 16 820 nr. 9).
- Moties ingediend tijdens de UCV van 9 en 10 oktober 1985 (Tweede Kamer, vergaderjaar 1985-1986 16 600 enz. nrs. 18-21 en 16 820).
- Brief van de Minister van Landbouw en Visserij d.d. 1 november 1985 inzake een overzicht van het oordeel van de regering over de ingediende moties Tweede Kamer vergaderjaar 1985-1986, 16 600 enz. nr. 25).
- Gewijzigde motie van het lid Te Veldhuis c.s., ter vervanging van die gedrukt onder nr. 19, voorgesteld 26 november 1985 (Tweede Kamer vergaderjaar 1985-1986, 16 600 enz. nr. 26).
- Verslag van een schriftelijk overleg, vastgesteld 26 november 1985; bijlage Brief van de Minister van Landbouw en Visserij d.d. 22 november 1985 betreffende het oordeel moties UCV «groene structuurschema's» (Tweede Kamer vergaderjaar 1985-1986, 16 600 enz. nr. 27).
- Stemming over de tijdens de UCV van 9 en 10 oktober 1985 ingediende moties, voorzover niet ingetrokken (Tweede Kamer vergaderjaar 1985-1986, 3 december 1985, 16 600 enz. nrs. 20-21; 16 820 nrs. 12, 14, 15, 17, 18, 19).

KAART 1

STRUCTUURSCHEMA NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHOUD

0 30 km

- gebieden met als hoofdfunctie natuur (zone-d) uit de structuurschets voor de landelijke gebieden
- grote eenheid natuurgebied
- grote landschapseenheid
- grote wateren met als hoofdfunctie natuur (voor de Grevelingen geldt tevens de hoofdfunctie recreatie)
- grote wateren met belangrijke natuurwaarden waarvoor een nadere functietoekenning nog zal plaatsvinden
- (potentiële) nationale parken
- nationale landschappen volgens het Structuurschema Openluchtrecreatie
- gebied waar nog de pkb-procedure voor de Markerwaard loopt

KAART 2

STRUCTUURSCHEMA
NATUUR-
EN
LANDSCHAPSBEHOUD

belangrijke weidevogelgebieden

KAART 3

STRUCTUURSCHEMA
NATUUR-
EN
LANDSCHAPSBEHOUD

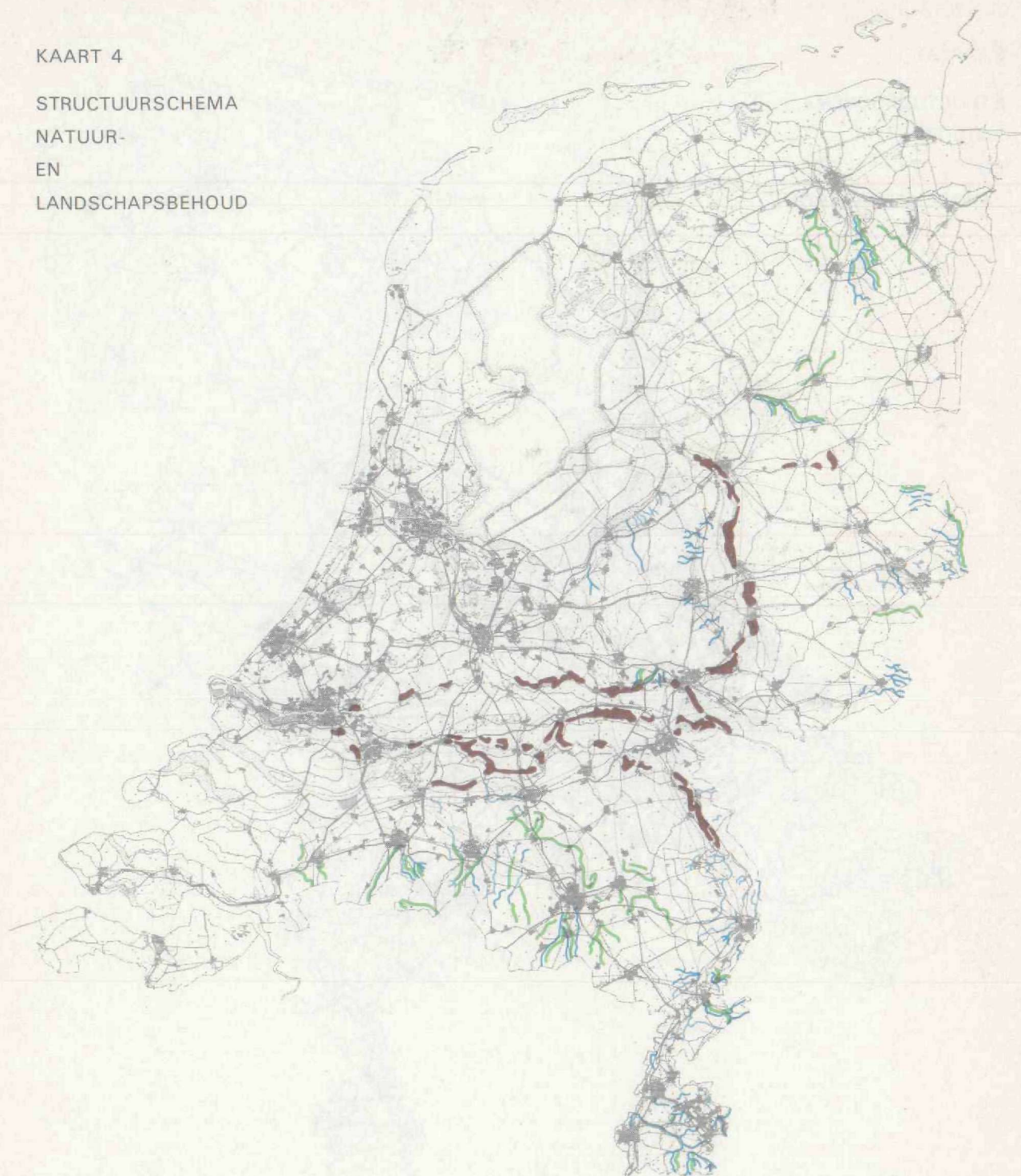

□ voor ganzen belangrijke gebieden

□ door inrichting veranderend gebied, waarvan grote delen voor ganzen belangrijk zijn en waarbinnen terreinen voor ganzen worden gereserveerd

KAART 4

STRUCTUURSCHEMA
NATUUR-
EN
LANDSCHAPSBEHOUD

- meest waardevolle beekdalen
- biologisch of geomorfologisch waardevolle beken
- biologisch en geomorfologisch waardevolle beken

meest waardevolle uiterwaarden

